

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K

FORSVARSMINISTEREN

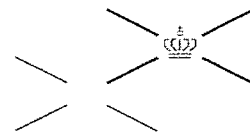
8. december 2010

Vedlagt fremsendes koordineret svar fra de nordiske lande til brug for besvarelsen af Nordisk Råds spørgsmål E 24/2010 om måling af forhøjet radioaktiv stråling efter skovbrande i Rusland.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Gitte Lillelund Bech'. The signature is fluid and cursive.

Gitte Lillelund Bech

Besvarelse af spørgsmål E24/2010 fra Nordisk Råd

Nordisk Råd v/Raija-Liisa Eklöw (Lib.) har den 30. september 2010 anmodet regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om besvarelse af spørgsmålet:

"Kan man i respektive nordiskt land mäta om den radioaktiva strålningen ökat under sommaren och hösten 2010 och om den eventuella ökningen har adekvat koppling till den i växligheten bundna radioaktiviteten från Tjernobylyckan?"

Danmark

Til brug for besvarelsen har Forsvarsministeriet bedt den danske Beredskabsstyrelse om en udtalelse. Beredskabsstyrelsen har i den anledning oplyst følgende:

"Der er et varierende, men lavt indhold af menneskeskabte radioaktive stoffer i den atmosfæriske luft. Disse menneskeskabte stoffer stammer dels fra tidligere tiders atmosfæriske atomprøvesprængninger, dels fra uheld på nukleare anlæg, herunder ikke mindst Tjernobylykken. Variationerne kan tilskrives forskellige årsager; ud over skovbrande og østlig vind, kan også indholdet af støv, for eksempel i tørre perioder med jordfygning, give forhøjede værdier.

Radioaktive stoffer fra skovbrandene i Rusland vil, hvis de bringes med røgen ind over Danmark, kunne spores med det måleudstyr, der findes i Danmark, men mængderne vil være helt ubetydelige og ikke udgøre nogen form for sundhedsfare. Måleudstyrets følsomhed sikrer, at der kan måles væsentligt før, forureningen når op i nærheden af sundhedsskadelige niveauer.

Det kan oplyses, at der ikke i løbet af sommeren/eftersommeren 2010 er observeret forhøjelse af indholdet af menneskeskabte radioaktive stoffer i luften over Danmark."

Island

Sundhedsministeriet har bedt "Icelandic Radiation Safety Authority" besvare spørgsmålet fra Nordisk råd:

"I den anledning skal det oplyses, at det måleudstyr, der findes i Island, kan spore helt ubetydelige mængder radioaktive stoffer samt at der i løbet af sommeren eller efteråret ikke er observeret forhøjelse af radioaktive stoffer i luften over Island.

På denne baggrund kan det konkluderes, at skovbrande i Rusland ikke har medført forhøjelse af radioaktive stoffer i luften over Island."

Norge

Områder i verden som er forurenset med radioaktive stoffer som følge av tidligere ulykker eller aktiviteter, er forurenset med radioaktive stoffer med lang halveringstid, dvs. at de kan forbli i naturen i svært lang tid. Eksempler på slike radioaktive stoffer er isotoper av cesium, strontium og plutonium. Forurensningen finnes både i jordsmonnet og i plantevekster. Der som det oppstår skogbranner i slike områder, kan det radioaktive materialet frigjøres og transporteres med vind over relativt lange avstander. Det er flere eksempler på, at dette har skjedd. Sensommeren 2002 var det f.eks. skogbranner i både Hviterussland og Ukraina. Dette førte til at radioaktivt materiale ble spredt med vinden til flere land i Europa de påfølgende ukene, men nivåene var likevel langt under nivåer som kan utgjøre helsefare for befolkningen.

Når det gjelder brannene i Russland i august 2010, har det ikke blitt registrert forhøyede konsentrasjoner av radioaktive stoffer i Norge, som kan knyttes opp til disse.

Sverige

Når det brinner i områden som är förorenade med radioaktiva ämnen kan cesium -137 som finns lagrat i vegetationen frigöras. I samband med skogsbränderna i Ryssland i början av augusti blev frågan aktuell om radioaktivitet, som sedan olyckan i Tjernobyl finns lagrat i vegetationen, skulle kunna frigöras och spridas i regionen.

På uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten mäter Totalförsvarets forskningsinstitut regelbundet halten av radioaktiva ämnen i luften. Den utrustning som används är mycket känslig och även mycket låga nivåer ger utslag. De mätningar som utförts visar att vindarna från Ryssland inte fört med sig någon radioaktivitet till Sverige.

Finland

På basis av Strålsäkerhetscentralens (STUK) utredning avseende den skriftliga frågan konstaterar social- och hälsovårdsministeriet att man även i Finland kontrollerade strålningsnivåerna för en eventuell stegring på grund av sommarens skogbränder i Ryssland. I Finland observerades inte någon stegring i strålningsnivåerna varken under sommaren eller senare på hösten. STUK var medveten om kärnkraftverken på skogsbrandsområdet och uppföljde utvecklingen av bränder i Ryssland. Veterligen har ingen av de nordiska länderna märkt någon stegring i strålningsnivåerna.

De metoder som STUK använder för att mäta radioaktiviteten i luften kan notera väldigt små mängder av radioaktiva ämnen i utomhusluften och om avvikande observationer rapporteras till inhemska myndigheter men också till myndigheter i medlemsstaterna i Östersjöstaternas råd samt till Europeiska kommissionen och finska medborgare.

Det är möjligt att skogsbränder i områden som värst drabbades av Tjernobylolyckan höjer mängden av radioaktiva ämnen i luften även i de nordiska länderna i den mån, att stegringen är möjligt att observera. Däremot skulle stegringen i strålningsnivåerna absolut inte vara så märkbar att den skulle förutsätta särskilda skyddsåtgärder även om luftströmningar förde med sig rök och radioaktiva partiklar från skogsbränder ända till de nordiska länderna. Det skulle absolut inte betyda någon katastrofalisk situation.